

SPASIMO - BORDEN BREKEN OP GRIEKSE FEESTEN

Anna Antoniadis - Borden gooien op In Skipperstreet

Meestal gooit men met borden als men kwaad is. De Grieken doen dat als ze zich amuseren! Het is een traditie waaraan menig toerist in Griekenland met enthousiasme participeert. Ook in België wordt het gebruik nog in leven gehouden door verschillende restauranthouders maar ook door Grieken in de privésfeer.

Zo wilde mijn dochter op haar zevende verjaardag absoluut een stapel borden breken. Ze had mijn moeder dat tijdens feestjes thuis zien doen en dus wilde ze dat zelf ook. Mijn moeder had een oud servies bijeengesprokkeld dat ze dan tijdens het dansen naar hartenlust tegen de grond kon smijten. Het is een van haar favoriete herinneringen.

We weten niet wanneer deze gewoonte precies is ontstaan. Alleen dat borden breken op een bepaald moment heel erg verbonden is geraakt met de Griekse dancings of '**bouzoukia**'. De naam is afgeleid van het Griekse snaarinstrument de 'bouzouki'. Deze Griekse nachtclubs waar livemuziek gespeeld werd, rezen vanaf de jaren '60 als paddenstoelen uit de grond. En uiteraard ontwikkelden zich een aantal gebruiken die hand in hand met het muzikale amusement gingen. Er ontwikkelde zich zelfs een hele lokale industrie (in Piraeus en Thessaloniki) voor het vervaardigen van gipsen bordjes om te breken.

Met het verschijnen van de film 'Never on Sunday' waarin actrice Melina Merkouri de hoofdrol vertolkte, begon ook de Griekse manier van feestvieren een hoge vlucht te nemen. Daar hoorde het breken van borden bij!

Grieken gooien met borden om hun **enthousiasme** te tonen. Wanneer ze met hun vreugde geen blijf weten, wanneer er 'kéfi' is ontstaan, tijdens het feesten. Kéfi betekent 'in the mood zijn', jezelf bijna verliezen in het plezier. Het is een euforie waaraan je je dient over te geven. Het druipt in tegen je verstand dat zegt: 'je gaat toch geen bord breken?'. Bovendien laat je met het breken van borden zien dat je het wel breed kan laten hangen. Tegelijk is het breken van een bord (of soms een glas) een manier om onheil af te wenden. Het is misschien een vorm van bijgeloof dat diep ingebakken zit in de Griekse geest. Laten we de goden niet tarten met ons geluk... laten we alvast iets breken om erger te voorkomen!

Tijdens de dictatuur in Griekenland (1967-1974) werd het breken van borden bij wet **verboden**. "Verboden te breken" was een bekend verbodsbordje in horecazaken. Het werd blijkbaar zelfs in Griekse zaken in Antwerpen aangetroffen! Degenen die het toch deden werden voor de rechter gedaagd. Daar verdedigden sommige beklaagden zich door te zeggen dat het bord 'per ongeluk' uit hun handen was gevallen. Onder hen zaten vaak ook bekende figuren zoals de reder Aristoteles Onassis. Uiteindelijk werd de wet wat soepeler toegepast en werd het borden breken ogluikend toegelaten 'mits de andere aanwezigen akkoord waren' dat iemand borden begon te breken. Uiteraard was dat steeds het geval.

Hoe ging het breken in zijn werk?

De feestvierder bestelt een stapeltje borden (je bestelt nooit 1 bord!). De garçon van dienst brengt deze aan het tafeltje en laat de besteller ervan de borden naar believen breken. Of de garçon gaat neer op één been en breekt met één bord de hele stapel die hij in zijn andere hand balanceert. Het laatste bord wordt ten slotte op de piste gegooid dichtbij de zanger(es) van dienst. Ook wanneer er iemand opstaat om te dansen kunnen er borden gegooid worden in zijn of haar buurt. Dat gooien gaat vergezeld met de uitdrukking 'O-pa'.

De nachtclubs verdienen hier heel goed aan. Feestvierders wedijverden met elkaar over wie de meeste borden brak. In de laatste bouzoukia van Antwerpen, de Rhodos Palace in de Vanstraelenstraat (gesloten in 1997), was het borden breken een goudmijn voor de eigenaar.

Vanaf de jaren '90 ging men echter minder met borden smijten maar gebruikte men **bloemen (zonder steel)** of **hele pakken witte servetten** in de plaats. De scherven waren gevaarlijk voor de muzikanten en de zangers die vooraan stonden en de volle laag kregen. Ze konden leiden tot lichamelijke kwetsuren maar vooral tot beschadiging van kostbare instrumenten. Sinds de economische crisis is het borden breken terug van nooit echt weggeweest. **De gipsen borden** zijn in feite een goed compromis. Ze zijn veel minder gevaarlijk qua scherven in vergelijking met porselein en ze geven dezelfde voldoening. Ze leveren spektakel en niet te vergeten: het bevrijdende geluid!

In Vlaanderen kan je ook op verschillende plekken nog borden gaan breken. Dat is dan niet meer in een nachtclub maar in Griekse restaurants die deze traditie nog levend houden. Zo kan je in Maasmechelen in **restaurant Hellas** op verschillende avonden per jaar wanneer er livemuziek wordt gespeeld tussen de scherven gaan dansen. De eigenaar loopt met stapels lege borden rond die de klanten dan met alle plezier aan diggelen slaan. Ook in **restaurant Athene** aan de Sint-Paulusplaats in het Antwerpse Schipperskwartier is deze traditie de laatste tijd terug van weggeweest en de klanten smullen ervan.

**Deze inzending kadert binnen het project 'IN ΣΚΙΠΠΕΡΣΤREET'. Op zoek naar sporen van Griekse zeemannen en hun aanhang in het Antwerpen van de 20e Eeuw. Een initiatief van POLYNIKIS vzw.*

THEMA

Muziek en podiumkunsten
Feesten, rituelen en sociale gebruiken

TREFWOORD

#muziek #repertoire #dans #feest

PERSISTENTE URL

<http://ichdata.be/ARK:80717/bb0c32cf-025e-42d7-a433-59705f466c67>